

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Előfizetési árak: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Az új főispán székfoglalása.

Thuróczy Vilmos, Nyitramegyének ujonnan kinevezett főispánja f. hó 7-én tartotta székfoglalóját.

Az e végből összehívott rendkívüli közgyűlést megelőzőleg a szent Ferenc-rendiek templomában szent mise volt, melyet gróf Batthyány Vilmos kanonok végzett.

A templomi isteni tisztelet után a jelenvolt közönség egyenesen a vármegye házára vonult, melynek nagytermét szüntől töltötte meg a vármegye minden részéből összesereglett törvényhatósági bizottsági tagok sokasága, melynek föl és alá hullámzó soraiban egynéhány diszmagyar ruhás alakot is láttunk. E tekintetben különösen a vármegye fiatal főszolgabirái igyekeztek kitenni magukért, kik közül négyen jelentek meg magyar díszben. Kár, hogy csinos díszruhájokat már előbb be nem mutatták, az októberben tartott Deák-ünnepen.

A szomszéd törvényhatóságok részéről Trencsén vármegye vett részt a székfoglaló ünnepségen, melynek képviselőiben Sipeky Sándor, a puchó-illavai kerület országgyűlési képviselője jelent meg. Vendégnek vehetjük még dr. Janits Imre esztergomi közjegyzőt is, a ki bár tagja még a törvényhatósági bizottságnak, közjegyzővé való kinevezése óta nem mutatkozott a törvényhatósági gyűléseken. — Ugyanez áll az ó-liberálisok gárdájáról, mely most teljes számban vonult fel taktikája sikerének ünnepére.

Megéri-e a gárda annak a politikai szellemnek a sikerét is, mely tagjait betölti, azt nem tudjuk, de sem a vármegye, sem az ország érdekében kívánatosnak nem tartjuk.

Az ellenzék vidéki tagjai közül csak kevesen jöttek be, mert a legtöbben azt a felfogást vallották, hogy az ellenzék tömeges megjelenése könnyen azzal a látszattal bírna, mintha az ellenzék a főispáni székfoglalásnak bármíno tekintetben különös fontosságot tulajdonítana. Sokan úgy vélekedtek, hogy erre a hiedelemre kár volna okot szolgáltatni. A központi ellenzékiek azonban mindnyájan megjelentek, mert el volt határozva, hogy ellenzéki felszólalás is lesz, melynél a köz-

pont a szolidaritást kifejező környezetet alkotta.

Markhot Gyula alispán elfoglalván az elnöki széket, rövid néhány szóval bejelentette, hogy ő Felsege dr. Kramolin Viktor lemondása folytán Thuróczy Vilmost nevezte ki a vármegye főispánjává, kinek a közgyűlési teremben való meghívására küldöttség jelöltetett ki.

A meleg elismerés szavaival emlékezett meg azután az alispán arról a jóakarató buzgóságról, lelkes ügyszeretet és odaadó munkásságról, melylyel dr. Kramolin Viktor két éven át a vármegyét kormányozta, annak érdekeit hiven gondozta. Ennek kapcsán indítványozta, hogy a közgyűlés a lemondott főispánnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon, s erről őt a jegyzőkönyvi kivonat megküldésével értesítse.

A kik abból a körülményből, hogy dr. Kramolin nevének első ízben való említésekor, midőn ugyanis az alispán Kramolin lemondását és Thuróczy kinevezését közölte a közgyűléssel, egyetlenegy Éljen sem hangzott fel, azt következtették, hogy a közgyűlés közönsége temetést akar rendezni Kramolin emlékének, azok most nagyon csalódtak. Az alispán elismerő szavait és a jegyzőkönyvi köszönetre vonatkozó előterjesztését a közgyűlés olyan hatalmas éljen-riadallal és olyan lelkes helyesléssel vette tudomásul, mely Kramolin személyes barátait kellemesen lepte meg, ellenségeit pedig szemmel láthatólag konsternálta.

Alig csillapodott le ez az éljen-zaj, midőn a terem ajtajában feltűnt Thuróczy Vilmos alakja, a kit Markhot Gyula alispán rövid néhány szóval üdvözölt és a hivatalos eskü letételére felkért. „Nyitramegye közönsége — úgymond — bizik abban, hogy Méltóságod működése a vármegye közjává fog válni. Ebben a reményben üdvözlöm Méltóságodat és esküjének letételére felkérem.“ Az eskümintát ezután dr. Kostyál Miklós főjegyző olvasta fel.

Az alispánnak az a rövid néhány szava, melylyel Thuróczyt üdvözölte, általában egész fellépése és magatartása sejtetni engedte, hogy a főispánváltással és az ennek folytán beállott helyzettel cseppet sem rokonszenvez. Nyugodtsága és modorának erősen kidomborított férfias

önérzetessége azonban azt is elárulta, hogy mértőldnyi távolságban áll minden félelemtől azzal a háborúval szemben, melyet állítólag az ó-szeresek már megüzentek neki.

Ez természetes is, mert Markhot független ember, szorgalmas és pontos tisztviselő, s a fejében is van annyi ész, a mennyi bőven elégséges ahoz, hogy ellenségeivel a tanácskozási és ülésteremben megütközzék. A kulisszák mögé pedig, a hol nem észre és korrektségre, hanem csak raffineriára van szükség, aligha fogja őket követni. Kár is volna, mostani népszerűsége mellett megverheti őket a nyilt színen.

Az eskületétel után az új főispán elmondta székfoglaló beszédét. Beszédében a kormányhoz és a vármegye közönségéhez való viszonyát emelte ki, azután a politikai pártok kölcsönös megbecsülésének szükségét hangoztatta, majd a tisztviselők feladatáról beszélt, s végre a nemzetiségi mozgalmakról mondott igen megszívlelendő és feltétlenül helyeslendő szavakat.

Feltűnt, hogy a főispán azon feladatok között, melyekre szerinte a kormány vállalkozott, a *korruptió* üldözését is említette. Kívánjuk, hogy úgy legyen, de az ország közönségének nagy többsége az ellenkezőről van meggyőződve. Hogy maga a főispán a kormány iránt bizalommal viseltetik, az nem kelt csodálkozást, de az már mégis nem a bizalom kifejezése, hanem bizantinizmus, ha a főispánok, a mint ezt Thuróczy is tette „feltétlen“ bizalomra fogadkoznak. A politikában nincs helye a feltétlen bizalomnak, ott a személyes és dologi vonatkozások és viszonyok mindig csak feltételek lehetnek.

A főispánnak a politikai pártok kölcsönös megbecsüléséről mondott szavait lapunk más helyén méltatjuk. Beszédének ez a része épp oly helyes volt, mint az, melyben a tisztviselők feladatait vázolta. Legyen a tisztviselő — úgymond — hivatott tanácsadója a népnek, igyekezzék a népben tiszteletet és bizalmat kelteni személye és működése iránt, nyujtson a jogkereső embernek védelmet minden igazságtalanság és törvénytelenég ellen. Hangsúlyozva mondotta a főispán, hogy a maga részéről megköveteli a tisztviselőkben a feltétlen korrektséget.

A nemzetiségi viszonyokról megemlékezve kiemelte, hogy ezen a földön csak egy hazaszeretet lehet, a magyar; és csak egy állam, az, melyet a magyar nemzet megalkotott és a civilizáció áldásával boldogított. Azon izgatók ellen, a kik a nép lelkét megmértelyezve az állam érdekei és a hazai intézmények ellen izgatnak, a főispán a törvény egész szigorának alkalmazásával fog eljárni.

A székfoglaló beszéd után a tisztviselői kar nevében dr. Kostyál Miklós főjegyző, a vármegye részéről pedig Vietorisz Miklós orsz. képviselő üdvözölte a főispánt. Dr. Kostyál szép beszéde, melyben párhuzamot vont a régi és a mai vármegye között, jó benyomást tett a közgyűlésre, eltekintve attól a személyes természetű hálálkodástól, mely egyénileg tiszteletreméltó forrásból fakadhat, de a főispán közéleti működésével nem függ össze.

Vietorisz hosszú beszédét sokféleképp bírálták meg. Mi úgy találtuk, hogy vannak a beszédnek kifogásolandó részei, egészben véve azonban az önmérséklet hangja vonult rajta végig, s a szónok egyes kijelentéseit mint például azt, hogy minden olyan törekvésnek, mely arra irányulna, hogy a különböző pártok erőszakosan egy táborba tömörítenek, hajótörést kellene szenvednie, mi is aláírjuk. A törődött és betegesnek látszó szónokon egyébként nagyon is észrevehető volt, hogy a reá bízott feladattal nem képes megbirkózni.

Vietorisz után az ellenzék nevében dr. Franciscy Lajos szólalt fel, ki a következő beszédet mondotta:

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Ő méltósága, a főispán úr székfoglaló beszédében van egy részlet, mely pártkülönbség nélkül lelkesedést váltott ki a törvényhatósági

közgyűlés tagjaiból. Hangsúlyozta ugyanis ő méltósága, hogy nem tartja üdvösnek, ha a politikai pártok a közöttök fenforgó ellentétek miatt gyűlölséggel törnek egymás ellen, s ezt a gyűlölködést a társadalmi térre is átviszik.

Ő méltóságának ezen kijelentéséhez a vármegyei Ellenzék annál szívesebben csatlakozik, mert megvan győződve arról, hogy a vármegyei közéletben nagyon szükséges a politikai pártok egyetértő működése ahoz, hogy a megyei közigazgatás a nép összes rétegeinek érdekeit felölelve, sikeres és hasznos tevékenységet fejthessen ki.

Erre az egyetértő működésre hatalmasan serkentheti a politikai pártokat szűkebb hazájoknak, a vármegyének önzetlen és benső szeretete. Ősi alkotmányunkban birja alapját az a gyakorlat, mely szerint a magyar közélet munkásai évszázadokon át első sorban saját vármegyéjüknek szentelték idejök és hazafiúi munkásságuk javarészét. Ebben a szűkebb hazában igyekeztek megszilárdítani és felvirágoztatni azokat a törvényes intézményeket, melyeket az országgyűlések megalkottak és életbe léptetni elrendeltek.

Nem lehet tagadni, hogy a magyar alkotmányos életnek ez az iránya, mely a múltban a vármegyei önkormányzat hatáskörének rendkívüli kiszélesítését és megerősítését eredményezte, az egész országra nézve üdvös és gyümölcsöző volt. Ezen alkotmányos életgyakorlat folytán terjedt el az ország különböző részeiben a politikai tudás és a közjogi műveltség, kifejlődött a nemzetben a jogérzék, erőteljes vidéki központok keletkeztek, melyekből termékenyítő eszmék fényle és a haza-

szeretet melege áradt ki a vármegyék határai közé eső területekre.

A hazai közjog és a törvények ismeretében otthonos, nemzeti öntudatukban erős, anyagi helyzetükben jólétnek örvendő vármegyék, erőssé és gazdaggá tették az országot, nemzeti érzéssel hatották át a politikai közéletet. Érvényesült ezen a téren is a természetnek az a törvénye, mely szerint valamely egésznek az ereje és szilárdsága, mindig az egyes részek erőgazdagságától függ.

Ujabb időben az államhatalom központosító iránya szűkebbre szorította a vármegyei önkormányzat hatáskörét, szervezetét függésbe hozta többféle hatalmi tényezőtől, s ezzel a legjobb erőket elidegenítette a vármegyei élet művelésétől, a kik most már inkább az országos politika terén igyekeznek érvényesíteni tehetéseiket.

A változott viszonyok között is azonban fenmaradt az a kötelesség, hogy mindazok, a kik a hazai közéletben részt akarnak venni, tartozzanak bármely párthoz, a vármegye ügyei iránt érdeklődjenek, annak érdekeit felkarolják és tehetségek szerint előmozdítani törekedjenek.

Ennek a kötelességnek teljesítése szükségessé teszi azt, hogy mindazon kérdésekben, melyek a vármegye fontos érdekeit érintik, közigazgatási viszonyainak javítását és fejlesztését célozzák, a különböző pártok emberei, a pártkereteken felülemelkedve összetartsanak, válllvetve együtt működjenek, s egymásnak kölcsönös támogatást nyújtva, a vármegye közjavát a hazafiúi törekvések sorában előbbre vigyék.

Am, vajjon kifejlődhetik-e a politikai pártok között ilyen egyetértő működés, az attól a lényeges feltétel-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TARCAJA.

Egy délután Afrikában.

Alig pihentünk a szálloda emeletén levő díszes társalgóban egy negyed óráig, már a lunchhoz (löncs, villásreggeli) híttak bennünket.

A tengeri uton átelt izgalmakat, a kikötőben tapasztalt durva erőszakoskodás, vad tolongás, idegtépő zsvaj, és a tengerparttól a szállodaig látott ijesztő alakok kedélyállapotomra oly leverőleg hatottak, hogy irtóztam minden ételtől-italtól. Hogy tehát a jóízűen falatozókat ne zavarjam munkájokban, csakhamar a társalgóba vonultam vissza, hogy ebből a sötét Afrikából néhány képes lapot írjak Európába.

Mióta szállodánk küszöbét átléptük, egy percig sem szünetelt az utca felől az irtózatossá váló lármák, mely az emeleten még jobban hallatszott. A sok ingenyelő arab alighanem milliomosoknak tekintti az idegeneket, mert tömegesen megjelennek lakásuk előtt, hogy hódolatukat bemutassák kis baksis (borravaló) reményében.

A megirt lapokkal az átellenben levő spanyol postára mentem, (a marokkói kívül van spanyol, angol és francia posta), de majdnem elhűlt bennem a vér, mikor a lépcső felső fokán

megjelentem. A szálloda tagas kapualja tömve volt ifjú-öreg, villogó szemű, remületet keltő rongyos arabokkal, mindegyik mellett egy görhes számár, s közöttük borzas, félmeztelen gyerkőcök. Alakom mintha megbabonázta volna őket. Egyszerre rémséges kiabálásba törtek ki. Valamennyi felém emelte mindkét karját, s beszélt, integetett, mutogatott hol magára, hol a számárra, majd meg ráütött a szegény párára, mintegy annak bizonyítására, hogy még van ám benne élet, és ezzel a lépcső felé tuskolta. Megvallom, inamba szállt minden bátorságom, s kerekét oldottam. Tanácsosabbnak tartottam a hátrálást, mint hogy közéjük menjek, mert épen aligha kerültem volna vissza.

— Siessenek uraim, — szóltam ott benn, az arabok már várnak ránk!

A többség kapva-kapott az ottani szokáson. Minden idegen, férfi, nő egyaránt, ki Tanger földjére lép, számárháton járja be az utcákat, hogy megnézzék Marokkó e híres városának nevezetességeit.

Fel is kerekedtek mindjárt, hogy ezen szokásnak hódoljanak.

Leirhatatlan örömrivalgás, ordítózás, lökdösés, taszigálás támadt a kapualjában, mikor társaságunk a lépcsőn megjelent.

Minden egyes hajcsár a lépcső felé toltá szamarát. ráütött, s ordítózva mutogatta:

— Erre tessék ráülni. Ennél nincs különb, fűgőbb, erősebb az egész világon!

Aki legközelebb volt a lépcsőhöz, azt igyekeztek onnan eltolni. Elképzelhető, mily veszekedés, verekedés támadt ebből. A sértést kezzel-lábbal torolták meg, még pedig azonnal. Mindenki maga bíráskodott a maga ügyében; rendőri beavatkozásra nem volt szükség. Különbösen hiába is hívtak volna rendőrt, ilyen csodabogarat egész Marokkóban nem ismernek; megélnék ők rendőr nélkül is, csak baksis legyen.

Én meg legfiatalabb társunk leghátul maradtunk, mivel semmi kedvünk sem volt a szamaragoláshoz. A lépcső legfelső fokáról néztük a feledhetetlen látványt.

A bátor magyarok a legdaliásabb és legmarkosabb alakokat küldték előre, kik, ha kell, oly adományokat osztogassanak, melyeket egy arab sem fog zsebre vágni, hanem mondatlan ábrázatán cipel haza; szóval, kik csattanó feleletet adnak, ha merész lesz a támadás.

Alig ért le az első magyar a lépcső aljára, már három-négy izmos arab is megragadta, ki lábánál, ki meg ott, ahol éppen hozzáfért, és meg sem kérdezve, tetszik-e, vagy nem, mint valami

től függ, hogy megbecsülik-e egymást a pártok, elismerik-e lojálisan, hogy politikai törekvésekben csak mint ellenfelek állhatnak szemben egymással, a kik bár különböző utakon haladnak, mégis egy közös végcél, a haza boldogsága felé tartanak, de semmikép sem kerülhetnek szembe egymással, mint ellenségek.

Mérhetetlen nagy különbség forog fenn a politikai téren ellenfél és ellenség között. A politikai ellenfelek elvi alapon vívják meg a harcot és teret igyekeznek hódítani egy közös földön: a nemzeti állam területén. Míg a politikai ellenségek nem az elvek fegyvereivel, hanem az osztály, faj, vagy vallásgyűlölet nyilaival törnek polgártársaik ellen, s küzdelmeik végeélja vagy a nemzeti oltárok lerombolása, vagy a törvények eltiprása, vagy a társadalmi jogrend megdöntése.

Mindig végzetes, s a társadalmi és politikai békét feldúló hiba, ha bármely párt a gyűlölködő ellenség szerepét játssza, s a helyett, hogy ellenfelét az elvek erejével és törvényes fegyverekkel iparkodnék legyőzni, törvényszegéssel, jogtiprással és minden eszközzel annak kiirtására törekszik.

Megsemmisül nyomban a pártok kölcsönös megbecsülésének lehetősége, mihelyt az egyik, vagy másik párt a jogtisztélet szelleméből kivetkőzödve elhagyja a törvény talaját, a polgárok jogait óvó és biztosító intézkedéseket nem tiszteli és végre nem hajtja.

Nyitramegyének ellenzéke, s így az a párt is, mely az országos politikának az ősi alapokhoz, a keresztény elvekhez és a nemzeti szellemhez való visszavezetését tűzte ki törekvései céljául, erősen el van tökéltve,

hogy miként a multban a törvények tiszteletétől soha egy hajszálnyira el nem tért és senkinek törvényes jogát meg nem esorbította, úgy a jövőben is csak törvényes és jogos fegyverekkel fog igazaiért és ideáljaiért küzdeni, csak a politikai tisztesség és becsület határai között fog elveinek győzelmeért sikra szállani.

A mi eszményünk, az ősi fényébe és erejének teljességébe visszaállítandó magyar királyság, a keresztény civilizációban gyökeredző intézményeivel, a felebaráti szeretet és a keresztény igazságosság elvein alapuló jogrenddel, az egész társadalmat átható, erős nemzeti szellemmel, ez a mi eszményünk tiltja nekünk azt, hogy küzdelmeinkben az alkotmányos útról letérjünk, s az eszközökben nem válogatva, fondorlatokhoz, vagy erőszakhoz folyamodjunk.

Mi bizunk azon elvek fentartó erejében, melyekkel őseink megalakították a magyar királyságot és a magyar nemzeti államot. S mert bizunk ezen elvek fentartó erejében, bizunk kell azoknak végleges győzelmében is.

Elveink erejére támaszkodva, az alkotmány által biztosított jogokon és törvényes intézkedéseken kívül, más eszközöket nem veszünk igénybe, a polgári és politikai szabadság éltető levegőjében akarunk teret keresni a mozgásra, hogy egy minden tekintetben törvényes és jogtisztelő akció által biztosíthassuk magunknak a politikai pártok érvényesülésének alapfeltételét: a népakarat megnyilatkozásának szabadságát.

A mi részünkön ennél fogva nem merül fel akadály arra nézve, hogy létre jöjjön az a kölcsönös megbecsülés, mely a vármegyei érdekek, különösen a vármegyében elharapód-

zott nemzetiségi bajok orvoslása szempontjából, a nemzeti alapon álló politikai pártok egyetértő működéséhez szükséges.

Méltóságod elődje nagy napintattal egyengette ennek a kölcsönös megbecsülésnek és megértésnek az útját, s azért én elvtársaim nevében készséggel hozzájárulok az elismerésnek azon szavaihoz, melyekkel az alispán úr Méltóságod elődjének kiváló működését és érdemeit kiemelni méltóztatott.

Egyúttal kifejezést adok azon óhajunknak, hogy a megértésnek és békének alkotmányos intézményeinkből folyó feltételei Méltóságod kormányzata alatt is változatlanul álljanak fenn, s a vármegyei közélet javára üdvösen érvényesüljenek.

Dr. Franciscy beszéde után a főispán az elhangzott beszédekre reflektálva kijelentette, hogy a mit hallott az az ő nézeteivel egyezik, s főispáni működésében ahoz fogja magát tartani.

Ezzel a közgyűlés, nagyon mérsékelt lelkesedése között véget ért. — y.

Jellemző epizódok.

A főispáni beiktatásra vonatkozólag lapunk egy barátjától vettük meg a következő észrevételeket:

Már napok óta beszéltek városzerte, hogy az új főispán és az eddigi alispán között nagyon feszült a viszony. S míg *Markhot Gyula* alispán csak az ő szokottan begombolkozott modorával takarta el érzelmeit és gondolatait, az alatt *Thuróczy Vilmos* nem tartózkodott *Markhot*-ról kedvezőtlen nyilatkozatokat ejteni el. — A ki kételkedett ezen, azt a beiktató közgyűlés meggyőzhette a valóról.

Markhot Gyula alispán pontban 11 órakor megnyitotta a beiktató közgyűlést, s oly kimérten, oly hidegen foglalta beszédjének keretébe az új főispánt, hogy az embereket a különben is fűtetlen teremben még inkább dermedtette a hideg.

Csak annyit mondott róla, hogy: *Thuróczy*

tehetetlen bábú radóbták az ott álló számár hátrára, és nem valami finom bánásmóddal kintuskolták az utcára. Kettő húzta a számarat, néhány meg tolt a egyik kezével, a másikkal pedig a magyart fogták, hogy le ne forduljon. Ugyanúgy bántak el a többivel is, hihetetlen gyorsasággal.

E komikus látványra mi ketten ott fenn, meg az a sok fehér és fekete néző ott lenn majd meghaltunk neveltünkben. Különösen akkor, midőn a 100 meg 108 kilós magyarok, kik soha lovon vagy számaron nem ültek, egy-egy nyomorult kis csacsíra kerültek, s halálos felelem közt — jóllehet fogták őket, — hol előre buktak, hol meg hátra estek, hol jobbra bicegtek, hol balra dőltek. A vézna csacsi nem bírván a terhet, alig cammogott, tolták tehát, és ütöttek, vertek.

Ha ezeket a jeleneteket valaki fényképben megörökítette volna, az emberiség időtlen-időkig kacaghatna rajtuk.

Mikor már az utolsóval is végeztek, társammal észrevétlenül eltűntünk. Csúffá, nevetség tárgyává nem tesszük magunkat, mondogattuk.

Elfogyván a magyar, az arabok a nézőkkel az utcára vonultak. Mi is utánuk.

Iszonyú hahotára fakadtunk, mikor azt a menetet megláttuk. A hős magyarok egymásután törtettek fel a köves, meredek főutcán, ahol a rendtelenség és tisztátalanság üli diadalát. Az utca tele néppel; mindenki megállt, bámult és kacagott. Ilyen menetet még aligha láttak. Ahány csirkefogó, naplopó, gézengúz, gyerkőc van Tangerban, az mind körülöttük ordított, és baksisért rimánkodott.

A menet azonban csakhamar megakadt, amennyiben hol itt, hol amott hentergett egy-egy magyar a csacsi alatt, vagy kászolódott fel a földről. És ez nem egyszer, hanem minduntalan ismétlődött. A hajcsárok ugyanis összeveszték a csacsijokhoz fogadatlán vezetőknél szegődött suhancokkal, — kik szerint egy vezető nem elég, — s ebből aztán verekedés támadt, ahol rendszeren az öreg hajcsár húzta a rövidebbet, mert a fiatalok tenyere gyorsabban működött, mint az övé. Míg ezt elvégezték, nem volt, aki a számaron ülőket fogja, s ilyenkor a hosszúfülesnek nem is igen kellett rugdalódnia, legfordult a magyar magától is.

A hepehupás, elég széles főutca mindkét oldalán számár-számár mellett állt az idegenek rendelkezésére.

Mennél tovább néztem azt a nagyszerű,

páratlan menetet, annál inkább kedvet kaptam magam is a kalandos utazásra. Hadd mondhasam, hogy életemben én is ültem egyszer számaron, még pedig Afrikában. Társam is vállalkozott rá.

Végig nézek a sok számaron, és szemem megakad egy fiatal, csinos szürkén. Azonnal intek a boldogságtól ragyogó öreg hajcsárnak, s a következő pillanatban már a csacsin ültem. Nyereg ugyan nem volt rajta, de seba j pótolta azt valami szénás zsákfele. Mikor az öreg a kezembe nyomta a gyeplőt (dehogy is gyeplő, zsiros madzag volt az), a csacsi nem várt semmiféle biztosításra, mint társai, ügetve rohant fel az utcán a többi után.

Én meg, ki soha lovon, annál kevésbbé számaron nem ültem még, nem győztem eléggé csodálkozni, hogy oly biztosan ülöm meg e furge állatot, akárcsak a huszár tüzes paripáját, és szinte büszkelkedve nógattam a lábammal a csacsit: Gyí, te szürke! Csak rajta, még szaporábban!

A tipegő öreg nem tudott lépést tartani a csacsijával, elmaradt jócskán, s kétségbeesetten kiabált és integetett, hogy ne siessek, de a csacsi úgy látszik örömeben, hogy megszabadulhatott durva, házsártos, fekete gazdájától, rá sem he-

Vilmos főispán úr... Még csak „Méltóság” úrnak sem mondotta; a kamarásságát sem említette. Arról pedig, hogy akár ő maga, akár bárki más örömmel vette volna ezt a kinevezést, árva szónyi említést sem tett.

Thuróczy Vilmos belépte után fölívta őt az alispán az eskütételre. Ismét oly kímérten s kerülve gondosan a legkisebb meleg szócskát is, hogy a két férfiun mindenki látta a szívelyesség hiányát, s látta azt, hogy itt eddig át nem hidalta ellentét teszi ridegégé az érintkezést.

Most már, alig lehet kétség az iránt, hogy Thuróczy Vilmos főispán és feltámadt emberei csakhamar megindítják Markhot ellen azt a hadjáratot, melynek Markhot eltávolítása, a majdnem nyíltan bevallott célja.

Mikor Thuróczy Vilmos Budapesten, a szabadelvű kör miniszteri szobájában három izben tárgyalt Tiszával, a beavatottak azt híresztelték, hogy önmagának nemcsak a főispánságot, hanem főrendiházi taggá, sőt valóságos belső titkos tanácsossá kineveztetés ígérését is hozza, ezeken felül pedig föltétlenül szabta Markhotnak az alispáni székből való eltávolítását is.

Meghallotta ezeket Polónyi Géza Markhot Gyulának régi jóakarója, elsieltett Tiszához, elmondotta ennek, milyen jó hivatalnok Markhot, és ő kötötte ki Tiszától, hogy Markhotnak hajszála se görbuljön meg.

Ennek folytán Tisza magához hívatta Markhotot és azt mondotta neki: Hallom, hogy alispán úr igen pontos és lelkiismeretes tisztviselő. Ennek örülök, de Thuróczyval a személyi viszonyt szívelyessé akarom tenni, s ezért fejezem ki óhajomat, hogy az urak egymást megérteni iparkodjanak.

A főispán beiktatása alkalmával nem látta senki, hogy Tiszának óhaja eddig teljesült volna. S hogy ez az ellentétesség javára lesz-e megyének, kétséges marad.

Annyi bizonyos, hogy Markhotnak ellenségei ismét csak nehéz fába vágják fejszéjüket. Munkájuk nem fog sikerülni. Legalább törvényes eszközökkel nem, s ha olyan eszközökhöz nyulnának, mint valamikor Kostyál Pál ellen, a megye közönségének nagy többsége nem tűrné a törvények és az igazságnak lábbal tiprását.

Thuróczy Vilmosnak székfoglaló beszédjéről el kell ismerni, hogy az igen higgadt, mérsékelt és békületes irányú volt. Az ellenzék élénken helyeselte is mindazon kijelentéseket, melyekkel Thuróczy a személyeskedések és gyűlölködések kiküszöbölését mondotta nemcsak kívánatosnak, derített; én meg hiába sügtam a fülebe: lassan! (különbet sem értett magyarul... a számár), mikor a lábam folyton az ügétés mellett gesztikulált. Egyszer csak, mikor már utólértük a menetet, legnagyobb örömemre, a faképnél hagyta a többi, ellenkező irányba kanyarodott, s egy mellékutcába, az igazi arab utcába nyargalt, ahol aztán lépésben kezdett haladni. Tanger érdekességeinek, nevezetességeinek központjában, a kereskedők utcájában, a különféle bazároknál és boltoknál voltunk. A csacsi okosabb a gazdájánál. A gazda, csakhogy az idő teljék, először végig vezeti az idegent a városban, és csak nagyokára tér ezen utcába, szem előtt tartva azt, hogy az idő pénz; mentől tovább hordoztatja az idegent, annál több pesetát kap; a csacsi pedig nem léven valami nagy barátja a sok gyalogolásnak, minthogy tudja, mit kell az idegennek megmutatni, egyenest a látni valóhoz viszi. De azt is tudja praxisból, hogy ott, ahol paoráma van, ügétni nem szabad, tehát teljes kényelemben vágta magát.

Itt aztán a dühös, káromkodó hajcsár is utólért. Szidott valakit, mint a bokrot. Azt ugyan nem tudtam megérteni, kit, vagy mit? a csacsi-e, vagy engem, de azt hiszem, kijutott mindkettőnknek.

(Folyt. köv.)

hanem az údvös együtt-működés elkerülhetlen kellekének.

Dr. Franciscy Lajos az ellenzék nevében igen ügyesen, szellemesen és hazafiasan fejtette ki a főispán által csak röviden említett „békés együtt-működés” valódi értelmét és föltételeit. Az ellenzéknek élénk helyeslései mellett magyarázta meg a politikai ellentétesség és ellenségesség közötti különbséget, mely utóbbinak egyik legbiztosabb ellenszere, ha a közigazgatás minden közege, minden vonalon szigoruan a törvénytisztelet gy. korlati terén megmarad!

Thuróczy beszédjének mégis volt egy föltűnő szépségi hibája. Egyetlen egy szóval sem emlékezett meg elődjéről Dr. Kramolin Viktorról! Ezt pedig méltán tarthatja mindenki politikai botlásnak, mely azt árulja el, hogy Thuróczy maga sem mentes a személyeskedéstől, habár nemleges formában is követi el.

Kinos benyomást tett az összes jelenlévőkre Vietorisz Miklós beszéde!

Nemcsak azért, mert elmondani nem tudta, és Dr. Janits Imre teljesítette a hangos sugó szerepét, és nemcsak azért, mert a beszéd tartalma is nagyon szegény volt, hanem azért is, mert kitűnt, hogy Vietorisz Miklós ur a magyar nyelvvel sem áll valami nagyon erős lábón!

Ezt a szónokot nagyon roszul választották ki azok, a kik kiválasztották! S kik voltak azok? A rendező bizottság!

A legkínosabb benyomást pedig négy főbíró idézett elő!

Turcsányi Ödön, Szále Lajos, Rákóczy Lajos és Frideczky Béla, a kik oda állottak a főispáni szék mellé, mint valóságos örök; lesték mikor ül a székbe a főispán, s mikor ez benne elhelyezkedett, fogták őt és székestől együtt háromszor egymás után fölemelték!

A közönség nem értette, mit akar jelenteni ez a szokatlan szolgálalkúság, s amint halljuk, a legközelebbi közgyűlésen megkérdezik attól a 4 főbíró urtól, vajjon miért vállalták el a hajduk szerepét?

A jelenet nem sikerült, mert hatása rosz volt, ők magok pedig nevetésségek lettek!

Argus.

Ujdonságok.

Kinevezés. Sántha Imre belügyminiszteri segédfogalmazó nyitrai főispáni titkárrá, Zalka Ármán a nyitrai pénzügyigazgatásához beosztott alszámvevő számellenőrré, Ottó Árpád számvizsgálóvá, Simonovászký György, Nikl Ferenc és Kozmóvszký Ödön számellenőrré, Illvay Károly és Vinkler Kálmán számtisztokká neveztettek ki.

A tanítók elismerése. A trencsénmegyei tanító-egylet dr. Teszelszky József nagybíró esperes-plebánost a tanügy terén kifejtett buzgó működéséért s a tanítók ügyének meleg felkarolásáért egyhangulag örökös tiszteletbeli tagjává választotta. Az erről szóló jegyzőkönyvi kivonatot e napokban egy küldöttség nyújtotta át.

Halálozások. Özvegy Sturcz Györgyné szül. Illek Éva urnó élete 64-ik évében jan. 2-án Nyitraon elhunyt. — Szóke Mariska élete 37-ik évében Tótmegyeren jan. 1-én jobblétre szenderült. — Kovalszky Kálmáné, trencsénai pénzügyi titkár neje, Zilahon, hol rokonai látogatására időzött az új év táján, váratlanul elhunyt. — Décsy Lajos, trencsénai közjegyző, jan. 5-én 64 éves korában meghalt Trencsénben. — Béke poraikra!

A kis persely titka. A nyitrai irlamas testvérek templomában, a jobb oldali hajóban van egy kis négyzetes fehérlepu persely. Rá van írva ez a különös néhány szó: *Szt. Antal kenyere.* — Ez a kicsike pénzgyűjtő különös szerepet játszik a nyitrai szegények életében. Az elmúlt évben a benne összegyűjtött adományokból kiosztottak összesen 1284 kenyeret a nyitrai szegények. Hetenkint atlag huszonné, izletes, jól megtermett kenyeret. Az izletes, illatos sütetet kedden osztogatják a leányiskola folyosóján glé-

dában állított gyermekeknek, kik fenhangon elmondanak chorusbán egy imát, melynek zárszava: *Szent Antal adta nekünk ezt a kenyeret.* — És ki kételkednék abban? Az adományokat nem nyugtazzák az ujságban, nem hirdetik a jótékony kezét, az adományozóknak senki sem mondja, hogy köszönöm. Hiszen senki sem tudja, hogy kitől ered; és mégis minden héten akadnak nemes szívek, akik nem számítanak elismerésre, kiket nem vezet hiúság, hanem ismeretlenül adományoznak Szt. Antalnak. A köszönő szót elmondja maga szt. Antal. Az ő fa-ajkaival, melyet igen értelmesen meghallanak szívökben azok, akik az adományhoz hozzájárulnak. Próbáljátok csak és hallgatódzatok, milyen édesen boldogító szóval mondja azt, hogy köszönöm! Én valahányszor valami bajom van, és sajnos nagyon sokszor van, mindig a szent Antalnál szoktam magamat kiváltani, és eddig hála Istennek sohasem fizettem hiába!

Apróságok a belkutatóból. A főispán 180 terítékű ebédet rendelt. Az ebédre való meghívást megköszönték Bende Imre püspök, s a központi papságból: Venczell Ferenc c. püspök, Czeizel Gábor és Vagner József praelatusok, dr. Dudek János kisszeminariumi igazgató, Kutvaszer István c. kanonok, dr. Franciscy Lajos theol. tanár, Kondor István püspöki titkár, továbbá Sándorffy Nándor lopassói plebános, továbbá még az ellenzékbeli Mérey Lajos és dr. Bangha I. Ki ilyen, ki amolyan, de minden bizonynyal alapos okból, melyet ezuttal sem elemezni, annál kevésbbé pedig kizsákmányolni akarunk. Egyszerűen regisztrálván a dolgot, szabadságára hagyván kinek-kinek a következtetést. A központi papságból ellenben részt vettek az ebéden dr. Bobok József, gr. Batthyány Vilmos, Biringer Ádám és Hevera János, a vidékiekből tudomásunk szerint Tagányi Alajos és Vargha János, továbbá a vidéki néppártból Ajtich Horváth Dezső és dr. Tóth Károly. — Ezzel kapcsolatosan felemlítjük, hogy abba a küldöttségbe, mely a főispán a tereimbe meghívja többi közt a következők voltak: dr. Bobok József, Vargha János és Tagányi Alajos, míg Mérey Lajos és Ajtich Horváth Dezső, kik szítnén be voltak választva, nem csatlakoztak a küldöttséghez.

Az alispán távol marad.

Legnagyobb meglepetést szülte az, hogy a vármegye első tisztviselője, Markhot Gyula alispán is „másnemű elfoglaltsága miatt” kimentette magát az ebédől. — A Thuróczy-klik mindjárt az installáción nagy csorbát szenvedett. — Ez oly feltűnő lépés, mely bizonyára az egész országban feltűnést fog kelteni, és közelebbi okait nem ismerjük. De hát az alispán, mint a vármegye közönségének óriási többsége által megválasztott tisztviselő, keményen a sarkára állhat legalább négy esztendeig különféle konc-éhes streberek ellen. Négy év hosszú idő, addig sok mindenféle történhetik.

Nyitra-Zsámbokréthen a tevékeny tanerők által vezetett iskola katolikus ifjúsága előadta „A Bethlehemi Bakter” és „Apró szeatek” című karácsonyi pásztorjáték darabokat fényes sikerrel. A közönség zsúfolásig megtöltötte az e célra átengedett kath. iskolának a nagytermet, s rendkívüli érdeklődéssel hallgatta a két darab gyönyörű tartalmát, s a műkedvelők igazi magyaros zamatú előadását.

A díszletek ez alkalomra Budapestről voltak megrendelve. A darab anyagi sikerét nagyban elősegítette Zatkovics Károly plebános úr, hasonlóképp Reisz István úr, mint rendezőnek fáradságot nem ismerő önzetlén, buzgó működésük. — Előadás után Zatkovics Károly plebános úr megköszönve a műkedvelő fiatalság fáradozását és midőn őket szent vallásuk iránti további buzgó ápolása, édes magyar hazánknak szeretete és a magyar nyelvnek állandó további gyakorlására intette, Reisz István úr a többi rendezőségi tagoknak is szíves közreműködését megköszönve, a lelkes s hazafiságtól áthatott beszéde után a közönség a „Szózat”-ot énekelte.

Ámbár a belépti díj fizetése a közönség tetszésére bízott, befolyt készpénzben 210 kor., melynek tiszta jövedelméből 22 szegénysorsu tanuló 7 fiu, 15 leány teljes téli ruházat és lábbelivel ellátottat.

Nem szabad azonban megfeledkeznünk a helybeli tanító karról sem, kiknek ernyedetlen szorgalma, hazafias működése és tanításuknak eredménye, hogy Nyitra-Zsámbokréth község több mint 1100 lélekből álló lakósága rövid 20—25 év alatt nyelvben, lélekben teljesen magyar lett.

Tilos a korcsolyázás. A püspöki kert, melyet a víz az ősszel elöntött, igen sok gyermeknek, diáknak, sőt szegényebb hivatalnoknak

is korcsolyázó helye. Azonban f. hó 6-án, szerdán, a bejáratokat elállták a rendőrök és a pályát elzárták a látogatók elől. Hogy miért, csak ők tudják. Csak hogy a kertbe nagyon sok a bejárat, emiatt, minden elzárás dacára a korcsolyázók beépültek. Erre a rendőrmester felszólította a korcsolyázókat, hogy a törvény nevében távozzanak. Miután ez püspöki kert, egyedül a tulajdonos adhat erre engedélyt a rendőrségnek, hogy területén ők rendezkedjenek. Ismerve püspök úr ő méltóságát, nem hisszük, hogy ő zárta volna el a kertet a szegényebb nép elől. (Tudomása sincs róla. Szerk.) Ezután minden gyerek a befagyott Nyitrafolyóra ment korcsolyázni, már most ki veszi magára annak a lelkét, a ki beszakad és befűl.

Jótekonyság Trencsénmegyében.

Kochanócz és vidéke értelmiségének anyagi hozzájárulásával már két éven át sikerült gyűjtenünk a kochanóci és melsici róm. kath. iskolák növendékeinek téli ruházatára való kelmére, a mely szétosztottott Kochanócon újévkor, Melsicen pedig e hó 6-án. Ez alkalomból az új év napján a kochanóci róm. kath. iskolában alkalmi magyar szavaltok- és kettes hangban előadott magyar énekekkel egybekötött ünnepély folyt le válogatott díszes társaság, gróf Sizzo Noris család élén és az összes iskolászeki tagok jelenlétében, a kik meglepetéssel és örömmel hallgatták a prononcirozott nemzetiségi vidéken a szabatosan előadott szavaltokat és énekeket.

A főnti nemes céla adakoztak a következők: 25 koronát: Szalavszky Gyula. — 20 koronát: gróf Sizzo-Noris Kristóf. — 4 koronát: Szilvay Károlyné és Szilvay Gusztáv. — 3 koronát: Özv. Osztróuczky Géza, Budatinszky Aurél. — 2 koronát: Bartakovics Mihály, Blay György, Drechsler Fülöp, Nedeczky Raella, Gansler Mór, Köhn Lajos, Szkopalik Ferencz, dr. Mitziczky Géza. — 1 koronát: Szlatinszky Antal, Miklós János, Veisz József, Szántó Aranka, Milch Miksa, Klizák Norbert, Janovszky Josef, Csandör örs, Farkas Gábor, Róth Ignác, B. J. Vanek István, F. M. K. Feitl Ignác, Matlocha Anna, Skolik Mihály, Mikulás Mihály. — 50 fillért: Lövy Mór, Schönfeld Róza. — 40 fillért: Juszt Irma, Barinyecz István, Cseho János. — 30 fillért: Urban István. — N. N. 50 koronát. — Ez összegből 74 növendék kapott ruhára való kelmét és pedig kochanóci róm. kath. iskolából 27 növendék, melsici róm. kath. iskolából 41, kis-zsámbokréti állami iskolából 6 növendék.

A főispánok egymásról. Nagy feltűnést keltett Thuróczy Vilmos beszédjében azon passzus, mely — nem volt benne. T. i. egyetlen egy szóval sem emlékezett meg elődjéről dr. Kramolin Viktorról: míg ellenkezőleg két évvel ezelőtt dr. Kramolin beiktatásakor ez utóbbi következőleg nyilatkozott elődjéről, Thuróczy Vilmosról:

„...közvetlen elődöm, ki e megye minden fiának szeretetét, nagyrabecsülését élvezte, kit barát, életárs és politikai ellenfél — mert személyes ellenfelei neki nincsenek, nem lehettek — egyaránt tisztelt, az ő kiváló egyéniségének súlyával ő önkénytelenül és feltétlenül ki fogja vinni erejének, tudásának a megye bőven kiérdemelt és nagy lelkesedéssel fel is ajánlott és bírt szeretetének az én fogadtékos tulajdonaimmal való összehasonlítását, mely összehasonlítás semmi esetre sem fog előnyömre válni.

„Nyitramegyeiek köre.” Az ezen cím alatt lapunk múlt számában megjelent közleményre vonatkozólag a következő sorokat vettük:

A nyitramegyeiek közül egynehányan november hóban Budapesten kört alakítottak, a nélkül azonban, hogy e kör célja és feladataival tisztában lettek volna. Problematikus teóriákat állítottak fel, melyek megvalósítása hiú ábrándkép. Merő illúzió volt az egész, mely fölcsigázta és káprázatba ejtette a kezdeményezők képzelőtehetségét.

Mindenekelőtt tisztába kell lennünk azzal, hogy kik lehetnek a kör tagjai? A kör rendes tagja nyitramegyei születésű vagy illetőségű és bármely e megyében huzamosabb ideig tartózkodott, kellő műveltségű férfi vagy nő lehet, a kit két tag ajánl és a választmány elfogad. — E szerint mindenki, még egy kávéslány is, akin tisztességes ruha van. Ugyan kicsoda állítaná magáról, hogy nem bír kellő műveltséggel? S ha egyszer valakit két tag ajánl és a választmány elfogad, az ellen az egyetemi hallgatóknak semmi szavuk nincs. Mondhatom, hogy ez méltán sérti az egyetemi hallgatók nemes és hazafias érzületét.

Említettem a választmányt. Hát kik annak tagjai? Hú statisztikát fogok írni, mely nemcsak a választmányt, hanem a kör tagjait is illusztr-

rálni fogja. Tisztviselő 16 van, melyből 5 keresztény (ideérttem a kálvinistákat és a lutheránusokat is), 11 zsidó; választmányi tag van 16, ebből 5 keresztény, 11 zsidó. — Megjegyzem, hogy az öt keresztény, látva a tisztviselők ezen sorozatát, azonnal kilépett. Benmaradt tehát 5 keresztény és 22 zsidó. Szép arány! — Minket keresztényeket kizártak a tisztségekből, különösen azokat, kik az egész kezdeményezést helyesebb utra terelni igyekeztek.

Hát ez kör? Nem! Ez egy zsidótársaság, a mely Nyitramegye közönségét tévutra akarja vezetni s hamis színben feltüntetett törekvéseivel pénzt akar kicsikarni. Kötelességemnek tartom, hogy erről a tényállásról felvilágosítsam a keresztény közönséget, mely hiábavaló áldozatot hozna, ha ezt a társaságot csak egy fillérrel is támogatná.

Mi nyitramegyei keresztény egyetemi hallgatók pedig határozottan tiltakozunk, hogy e kompanya „Nyitramegyeiek köre” címén visszaéljen a mi nevünkkel, s azzal másokat félrevezessen. Nevezék el körüket „Nyitramegyei izraeliták köré”-nek, de semmiestre sem „Nyitramegyeiek köre”-nek, mert ahhoz joguk nincs!

Egy nyitramegyei egyetemi hallgató.

Még az szerencse! A párisi „Figaro” az új év alkalmából a következő párbeszédet hozza: A. Semmi jót nem várok ettől az újévtől, mely pénteki nappal kezdődik. — B. Bizony én sem, még az a szerencse, hogy nem kezdődik 13-án.

A verbói mandátum. E cím alatt előkelő helyről vettük a következő sorokat:

Valasek János miavai ügyvéd, a verbói választókerület országgy. képviselője, izgatás vétsége miatt egy évi államfogságra van jogérvényesen elítelve.

Az izgatás vétsége közfelfogás szerint nem becsületlenítő, s már maga azon tény, hogy a büntetés miatta csak államfogházra szólhat, eléggé mutatja, hogy társadalmi életünkben lealacsonyító s meggyalázó következményekkel nem jár.

De Valasek Jánosnak mindezek dacára a mandátumról le kell mondania, azon következmények miatt, melyek a mostani elítéléséből csak folyjni fognának.

Mikor ugyanis Valasek János mandátumát megtámadták, a Kúria őt magát is kihallgatta, s minthogy ő a Kúria előtt megesküdött arra, hogy az izgatás vádjaul alapul vett kifejezéseket nem használta, a Kúria ezen esküvel erősített vallomásra hivatkozva, a mandátumot igazolta, s a kérvényezőket elutasította.

Most azonban, ezen bűnperben Valaseket úgy a nyitrai törvényszék, mint a pozsonyi kir. Tábla azért ítélte el, mert az izgatás vádját bebizonyítottak taláta! Ha pedig ez a vád be van bizonyítva, akkor be van bizonyítva tulajdonképen az, hogy Valasek mégis használta a választók előtt „azon izgatás kifejezéseket”, a melyekről ő maga a Kúria előtt megesküdött, hogy azokat nem használta.

Ezen tényállásnak valódi értelme pedig nem lehet más, mint az, hogy Valaseknek esküjéhez közel fér a gyanu, hogy az hamis volt, már pedig az országgyűlés tagjai nem tűrhetnek meg magok között olyan képviselőt, a ki a hamis eskünek ilyen gyanuja alatt áll!

Nem igen csalódunk, ha azt állítjuk, hogy a nyitrai kir. ügyészség nem mulasztja el kötelességét, s habár maga nem járhat el, felhívja a budapesti kir. ügyészséget, hogy ez is teljesítse ilyen egyének elleni kötelességet. mint a milyenek ezen ügyben a Kúria előtti esküje által Valasek János bizonyult.

Valasek János az egy évi államfogházbüntetést elszenvadni kénytelen és így megbűnhődik a magyar állam és a magyar nyelv elleni izgatás vétségeért, de nem bűnhődik a Kúria előtti viselkedéseért, mely őt most már bebizonyítottan érdemtelenné tette a mandátumra.

Ennek a bűnhődésnek úgy véli elejét venni, hogy — a mint megszeppent hívei beszélnek — a mandátumáról lemond, kikönyörögve magának azt, hogy tovább nem hurcolják őt a bűnvádi fórumok elé!

S ez még a legenyhébb megoldási mód. Érdekes a dologban azon helyzet, melybe maga a Kúria belekerülne, ha a hamis eskü miatti per is eléje kerülne. Mig ugyanis a Kuriának egyik külön tanácsa Valasek János esküvel erősít-

tett vallomását valóban fogadta el, a másik tanács kimondhatná azt, hogy Valasek vallomása mégis hamis volt.

Ha Valasek János a mandátumról lemond, és ha őt a továbbiakra nézve futni eugedik, a verbói kerület mandátuma alighanem könnyű szerrel, sőt valószínűleg harc nélkül jut hazafias képviselő birtokába, s elkerüljük a nemzetiségi jelölttel való küzdelem izgalmaikat. Azonban bármiként állana a képviselőjelöltség kérdése, mindnyájunknak vállvetve kell oda törekednünk, hogy mindenesetre magyar jelölt választassék meg, bármely hazafias párthoz tartozzék is. r. l.

A közönség köréből.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Nyilatkozat.

Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

Tisztelettel kérem, sziveskedjék jelen soraimat becses lapjában közzé tenni.

A „Ny. Szemle” f. évi 1. számában „A trencsényi plebánia betöltése” című közleményében az áll, hogy a nyitramegyei egyh. hatóságánál küldöttség járt, azon célból, hogy alólírott neveztesék ki a trencsényi kath. lelkesi javadalomra. Továbbá, hogy ennek betöltésénél barátkozás stb. szokott döntő szerepet játszani.

Ezen kitétel úgy tűnhetik fel becses lapjának olvasói előtt, mintha én bizonyos barátkozás, bizonyos agitatio, — bizonyos házalás által pártot akartam volna magamnak szerezni,* — mintha szerény piarista létemre idegen fészekben keresnék boldogulást. Kijelentem ez úton, hogy a fentebb említett, jellememmel nem egyező cselekedetek és gondolatok távol állottak tőlem; — kijelentem, hogy rendemnek hű fia és odaadó munkása voltam 31 éven át s ily módon hátalann lenni vele szemben eszembe sem volt; sőt kijelentem, hogy én semmiféle oppositzióba nem helyezkedtem, de őszinte baráti érzelmem sem engedte volna opponálni oly férfi ellen, mint Czeizel György hely. plebános, kinek érdemei elévülhetlenek Trencsén városában, kinek munkássága, tiszta papi élete, szeplőtelen jelleme és anyagiaktól távol a szegények iránti könyörület nemes szíve ismeretes hosszú 15 éven át Trencsén város apraja-nagyja előtt.

Azonban, hogy a t. olvasó előtt ismeretes legyen a tényállás és szerény személyemnek ebben való szereplése, tartozom kijelenteni a következőket: Múlt év dec. hó 26-án déli 11 órakor nálam megjelent a városi képviselő-testület n. é. 33 tagja, Czeizel Gy. hely. plebánossal együtt, tehát a képviselők abszolút kath. többsége őt usga polgármester úr vezetése alatt, kik azon önzetlen bizalmuknak és óhajuknak adván kifejezését, hogy vállaljam el a betöltendő kath. lelkesi állásra a jelölést. Jól esett szívemnek ezen kitüntető nyilatkozat, e nem reményelt bizalom nyilvánulása, és e megtisztelő felajánlás koronáját fogja képezni földi munkásságom elismerésének. Nem zárkozhattam el ezen, úgy rendemet, mint személyemet megtisztelő óhaj előtt, az akadályok elhárításával késznek nyilatkoztam nagyrabecsült óhajoknak teljesítésére A lépések, úgy a megyés Püspök úr ömeltóságánál, mint rendem főnökségénél megtörténtek, melyek eredményéről itt számolnom nem kell, az illetékes körök ügyis tudják a döntő eredményt. (T. i. a rend nem bocsátja el. Szerk.)

Ezt kötelességemnek tartottam nyilvánosságra hozni, hogy legyen meg a „Clara facta, boni amici!”

Azonban nem mulasztatom el szívből fakadó hálás köszönetemet kifejezni ez úton is a város nemesen érző képviselő-testületének és az elén álló nagyérdemű Polgármester úrnak ama kitüntető bizalmukért, egyúttal kérni, hogy a szerény piarista iránt oly fényesen nyilvánult szeretetüket és bizalmukat a jövőben is megőrizni kegyeskedjenek.

Legyek Önök iránt mindenkor hálás! vagyok főt. Szerkesztő úrnak

Trencsénben, 904. jan. 5.

szolgálat kész hive

Krasznayánszky Károly.

kegyr. házfőnök.

* Mi e kifejezés által kizárólag a multa céloztunk. És a közelmúlt két esetben bizony, sajnos, igazunk volt. — Hogy mi K. urra vonatkoztattuk volna, plane hogy ő bizonyos agitatio és házalás után jutott volna hozzá az csak a nyilatkozó úrnak szives belemagyarázása folytán van benne. Lapunk a személyes kérdésben egyáltalában nem foglal állást, fentartván az ügyet az illetékes tényezők eldöntésének. Szerk.

Irodalom.

Acsády története.

VII.

(A magyar kath. egyház és a reformáció a XVI. században. Forgách Ferenc gróf nyitrai püspök, mint kancellár. Az 1604. évi 22. törvénycikk.)

Mielőtt tovább kísérnők a politikai fejleményeket, nevezetesen a Bocskay-felkelést, vissza kell még pillantanunk az elébb említett vallási visszahatásra, mint egyáltalán magára az általános vallási helyzetre, ebben a három részre osztott országban; mivel Miksa és Rudolf alatt s azután is a vallás a fő mozgatója az összes eseményeknek, ez volt maga az egész politika.

A mohácsi csata óta, ahol elesetek püspökei, a Zápolyay és Ferdinánd között lefolyt viszálykodások idején, mind válságosabb helyzetbe került a magyar kath. egyház. Az egyházmegyékben, többnyire fej nélkül lévén, a pásztor nélkül maradt nyájban meglazult a rend és a fegyelem; majd, három részre osztatván az ország, az erdélyi és a török részből csaknem teljesen kiszorult. Az országos zavarok alatt ugyanis valóságos áradatként lepték el a részeket a külföldi prot. prédikátorok s a magyarok közül is a hitújítás karjaiba rohanó papok és szerzetesek, úgy hogy a kath. vallásnak menedéke ugyiszólva csak Ferdinánd ország része lett. Török nem szenvedte, János Zsigmond meg unitárius létére az 1557-ki terdai országgyűléssel kimondatta ugyan, hogy mindenki azt a hitet követheti, melyet akar, mindazáltal, mint maga Acsády is hozzáteszi, „már 1558-ban a kath. egyház egész vagyonát lefoglalták s iskolai vagy állami célokra rendelték” (211. l.). püspököt pedig kikergették. Így magyarizáltak mindjárt kezdetben Erdélyben a vallás-szabadságot. Utóbb Miksa lutheránus kormányzása alatt meg a Habsburg-részben is a minimura szállott a kath. papok és a hívek száma.

A reformáció tehát mindjobban terjedt, a katolikus hithűség pedig mindjobban fogyott. A török kedvezése, a jobbágyok millióival rendelkező földesúri hatalom s a neofita protestánsok agilitása mind összeesküdött az ősi egyház romlására. A felfordult viszonyok között aztán könnyen értehető, hogy a megmaradt kath. papságból is sok nem állott hivatása magaslátán, valamint erkölcsösség szempontjából is kifogás alá esett.

Az erdélyi és a török részen csakhamar uralkodóvá lett a protestánsizmus, a Habsburgok hűségén maradt nyugati országrészben azonban hosszú ideig csak válságos volt a helyzet. Itt a vallási szakadás sokáig csak mintegy az engedelmesség-felmondás, az apró összeütközések és törvénytelen hatalmaskodások színében tűnt fel inkább, melyet az önkénykedő főurak, a városi és kiváltságolt polgári testületek engedtek meg magoknak a törvény, a kormány és az államegyház ellenében. Hozzá, akkor a protestánsizmust se tanban, se szervezetben a maihoz hasonlóan nem kell gondolnunk; először 1610-ben szervezkedett a zsolnai zsinaton, midőn a prot. Thurzó György égisze alatt felállították a 4 szuperintendentiát. A XVI. század végéig ebben az országrészben inkább csak olyan vándorlázak volt tekinthető, majd itt tűnt fel, majd ott, s azonfelül kezdetben a prot. prédikátorok is igen sok esetben a kath. lelkészek módjára viselkedtek, gyóntattak, miséztek, úgy hogy a külsőségekben a nép alig vehetett észre valami különbséget.

Nem esoda aztán, ha a hatalom is az első időben csak úgy tekintette a jövevényt, mint törvénytelen forrongást, melyet a merész hitújítók, elcsábítva a népet, szítottak; védve a zavarosban halászó, az elhagyott s elpusztult egyházi javakat foglaló s bitorló főurak, a török s az országos párt-hadak zavargó mozgalmi által. (Ipolyi: Veres-marti Mihály. 1875. I. 58. l.)

Hovatovább azonban a hitújítók, amint többben lettek, mind vakmerőbben is léptek fel. Amint az egyes főurak a kath. egyházi javakat, úgy ők ismét a kath. templomokat kezdték elfoglalni. De sőt idővel már a püspöki városokba is kezdtek betolakodni, a püspöki földesuri hatalmat sem vették figyelembe, annak dacára, hogy ők magok állították fel az elvet: ejus regio, illius religio. Érdekes adatokat olvasunk e tekintetben Verancsics életében, egri püspök korából.

Eger körül ugyanis három falu, Maklár, Nagy-Tálya és Kis-Tálya 1587 táján luth. pásztor és tanítót hozott magának. Verancsics maga ment hozzájuk s atyai szelídséggel kezdé őket inteni, buzdítani, térjenek a szent római egyház-

hoz. Nem boldogult a makacsokkal, kiket prédikátorok még inkább hajthatatlanokká tettek. 1559-ben a jászberényiek ellen kellett föllépnie, hol már oly vakmerőkké váltak a lutheránusok, hogy megtámadták a szentséget, midőn a pap a beteghez vitte. Mikor meg Verancsics e tettökért megtorló intézkedésekhez kezdett nyulni, azzal hűtötték le boszújukat, hogy három ember felgyújtotta az ottani kolostort, azt mondván, inkább a töröké legyen a kolostor, mint a barátoké. 1561. év végén pedig már királyi biztosokat kellett Egerbe küldeni, ugyanis a püspök szék helyére hoztak prédikátort s a biztosok csak annyira vihették, hogy beleegyeztek, hogy a prédikátor Egertől két olasz mérföldnyire egy falun tartózkodjék. (Sörös: Verancsics és a reformáció. Kath. Szemle 1897. 522. l.)

A vakmerő támadások napirenden voltak, oly eset is előfordult, hogy részeg katonák sertésen végezték a keresztelési szertartást. (Fraknoi: Magyarország összeköttetései. III. 180. l.) Különösen pedig nagy port vert föl az az erőszakoskodás, midőn Thurzó György magába Nagy-Szombatba, a primás akkori székvárosába, luth. prédikátort erőltetett be.

Ily nehéz viszonyok között a Habsburg-részből püspökök mindent igyekeztek megtenni a veszély elhárítására. Oláh Miklós primás papnevelőt állítottatott, iskolákról gondoskodott, s 1561-ben behozta a jezsuitákat Nagy-Szombatba, amely példát aztán a Báthoryak is követték Erdélyben. Ezek a jezsuiták azután tanításukkal, hatalmas dialektikájukkal nagy hasznára váltak a hanyatló kath. ügynek, amiből érthető a protestánsok gyűlölete, simfelese irányukban.

Az erőszakoskodó protestánsokkal szemben a kath. visszahatás azonban igazában csak Forgách Ferenc gróf nyitrai püspökkel vette kezdetét (1596.) Egyházmegyéjében, Nyitra és Trencsénmegyében, a Forgáchok és Balassak, Thurzó és Ungnadok, Berényiek és Nyáriak, Nádasdiak és Révaiak, Zerdahelyiek és Apponyiak jószágikon a templomokat lefoglalták, alattvalóikat a hitújításra kényszerítették, a prédikátorokat erőszakkal is behozták. Nyitraveidéken már csak Tardoskedden és Mocsonokon, Surányban és Sellyén volt kath. pap, az egész vidéken kálvinisták uralkodtak. Komjáthon pedig Dobronoki kálv. szuperintendens lakott. (Ipolyi i. m. 41. l.)

Rudolf király segítette, amennyire lehetett, a segítséget kerő lakosokat; de a rohamos árral szemben egyrészt nehéz volt a helyzete, másrészt meg nem is igen volt buzgó királyi kötelességeinek a teljesítésében; végül öcsésének, Mátyásnak, a trónért való versengése is zavarta.

A vallási feszültség inkább kölcsönös bosszantásokból állt, míg Forgách határozott fellépése kenyértörésre vitte a dolgot, midőn Rudolf, mint kancellárt, állította a kormány élére.

Páratlan erélyvel, eleinte majdnem egyedül, alig egy-két főpaptársra által kísérve, lép ki a harci síkra, veszélyeztetett vallása ügyének védelmére. A védelemből csakhamar támadásra megy át és folytatja ezután a harcot, egész odaadással, a végtelenségig, életre-halálra. Megyéjében, jószágain, ahol csak szeret tehetett, visszahelyezte a kath. papokat, helyreállította az egyházakat. A megyék rendezel. egyes főurakkal megkezdte a küzdelmet. Kassán beszélték, hogy ő intézte Belgiojoso által a főtemplom visszafoglalását.

Közben megjegyzem, hogy Acsády, aki a II. kötetében beszűntette az előbbi szüntelen támadásait a papság ellen, itt alaposan téved, midőn — a helyzet teljes felreértésével — Rudolf ú. n. német politikáját festi olyannak, mint amely egyenesen a magyarok elnyomására irányult. Azután pedig azt mondja, hogy ebbeli „törékvéseit vakon támogatta a magyar főpapság, melynek nagy része, minthogy elvesztette egyházmegyéjét, királyi kegyelem kenyerén tengődött.” (240. l.) Ez teljes felreértése azon kornak. Igaz, hogy főpapok foglalják el a főhivatalokat, de hiszen ez az Árpádok óta mindig így volt, mivel ezek voltak arra egyedül alkalmasak, amint tudjuk, hogy Franciaországban még később is egy Mazarin vagy Richelieu bíbornok csinálta a főpolitikát. De a mi főpapjaink nemcsak hogy vakon nem támogatták Rudolfot, de ellenkezőleg nekik kellett a prágai palotájában alkimiával bibelődő Rudolfot folyton piszkálni, hogy tegyen valamit a vallás oltalmára; mert akkor az volt a főkérdés. A pápa útján rendesen a bécsi nunciust mozgósították ellene, hogy védje őket.

Forgách püspök, a kancellár, tehát megindította a harcot az egész vonalon. Ennek a következménye volt, hogy a szokatlan eljárásról felzúgott Rudolfrészi protestáns rendek Thurzó

Györggyel élőkön az 1604. pozsonyi országgyűlésen már *mint párt először lépnek fel* s többségben lévén, követelik a szabad vallásgyakorlatot, az elfoglalt templomok visszaadását s az elfogott prédikátorok szabadonbocsátását. Forgách szilárdan el volt határozva, nem engedni s az országgyűlésen nem is vihették keresztül követeléseiket. Azért külön küldöttség által az országgyűlési többség nevében folyamodást adtak át Mátyás főhercegnek, mint helytartónak, hogy kívánságait Rudolf elé terjessze.

Forgách nemcsak megtagadta a királylyal a követelés elfogadását, hanem felhasználta az alkalmat egy ellenkező teikknek a törvénybe iktatására. Nem ismeri el, mondja a híres 22-ik törvénycikk, a szabad vallásgyakorlatért folyamodó rendek többségét, sem az ezek által követelt vallást vagy vallásokat, miután a főherceg felszólítása dacára sem neveiket a folyamodás alá kitenni, sem a vallást, melyért folyamodnak, megnevezni nem akarták. Különben pedig el van határozva a róm. kath. vallást elődje példája szerint védelmezni s terjeszteni és a vallásújtókra a törvények büntetéseit alkalmazni.

Ez a Forgách által fogalmazott teikk lényege. Hogy ez az országgyűlésen kívül iktattatott be, abból érthető, mert akkor az alkotmányos formák még nem voltak úgy kifejlesztve, mint ma; a többség megtagadása pedig azon a nálunk 1848-ig fennálló gyakorlatból magyarázható, hogy: vota non numerantur, sed ponderantur.

Ami tehát a prot. rendeket főképp bántotta, az az volt, hogy a teikk az ellenreformációnak törvény alapján való végrehajtását kimondotta. Pedig ezzel Forgách csak azt tette meg Rudolffal, amit azon korban minden buzgó protestáns miniszter tett volna az általa pártfogott vallás mellett. De a protestánsok nálunk nem voltak az ilyenhez hozzászoktatva. (Ipolyi i. m. I. 62 l.)

A baj az ellenfélre talán nem is lett volna oly jelentékeny, ha éppen Forgách nem áll az ügy élén, aki képes volt a törvényt teljes erélyvel foganatosítani. A törvény éppen úgy holtbetű maradhatott volna, mint a hitújítás ellen II. Lajos óta hozott törvények nagyobbára azzá váltak. De Forgáchról nem lehetett illet föltételezni, az alkudni nem tudott. A hatalom eszközeit és a törvény útját követte, ment egyenesen. Hogy azonban ezért fegyvert fogjanak az emberek, nem lévén rá eddig példa, nem is volt sejtendő. Senki sem láthatta előre, hogy a vallási feszültség fegyveres kitörésére éppen ekkor Bocskay személyes érdekeinek megsértése fogja meghozni az alkalmat, midőn az épen ezen személyes érdekét oly együgyű őszinteséggel helyezte előtérbe fölkelése okául.

Tehát se a német politika, sem pedig a magyarságnak mint olyannak a sérélméi — latin lévén a világ — nem szerepelnek itt, hanem a vallási meghasonlás, az találkozó Bocskay személyes sérélmével és vezetett fölkelésére.

Dr. Dudek János.

CSARNOK

Adatok

Elefánth történetéhez.

Közi: Mittueh József.

(Folyt.)

Elogadhatóbbá teszi e föltevést, hogy Elefánthról, mint faluról az első följegyzések 1113-ból, tehát Kálmán király idejéből tanuskodnak. Ez évben ugyanis a zabori zárda kérelmére és kezdeményezésére határrendezés történt Elefánth községet illetőleg is, midőn a zabori zárda erdeje északra az elefánthival határosnak találtatott¹. Ezen határjáró oklevelet átíratta IV. Béla 1249-ben.

A későbbi határrendezési iratok tanúsága szerint Elefánth határa, illetve erdeje Zaborral, Zserével és Ghymessel határos volt².

Hogy Elefánth hajdan, egészen a XVIII. század közepéig magyar község volt, több mint bizonyos. Legvégsőbb északi határa volt ez azon magyar községszigetnek, mely itt Nyitra táján beekelve a tótok közé eredetiségében, nyelvében mai nap is létezik. Ennek jeleül szolgáljanak az alább jelzett s most is eredetiségükben használt dülönevek: Zarándokvölgy, Cseres, Búdöstó, Ken-

derszeg, Szakácsföld, Kenderföld, Lovagut, Sáfrányos, Somfák, Hegyeskő, Mogyorós, Tilalmas, Barátút (most Baránek), Andrászeg, Géreny, Szé-tény, Királykut (most Királyka), Rákászkut, Malombhely, Csonkor, Farkaskut, Berekalja (most Berekadlo), Cseresnyés stb. E dülőneveket a tótok is csak magyar néven ismerik.

Ezek oly törzsgyökeres magyar nevek, hogy hangzatosabbakat ezeknél nem is képzelhetni s ha figyelembe vesszük azt, hogy az egész határban nincs dülő, melynek tót elnevezése volna, s hogy ez ősrégi nevek egészen a mai napig hamisítatlan eredetiségökben a nép ajkán élnek — nem megdönthetetlen bizonyítéka ez annak, hogy annak a régi lakosságnak, mely ezen elnevezéseket forgalomba hozta, tiszta magyarnak kellett lennie?

Ha hozzá vesszük a mai napig is főtartott vezetékneveket: Király, Piros, Büdös, Cserge, Árvácska, Császár (most Tyaszár) Németh, Balogh, Tóth, Sipos, Sebő (most Sebo), Fazekas, Szajkó, Varga stb. nem-e új bizonyítéka ez annak, hogy ez a törzslakosság hajdan magyar volt?

A régi községi irások, nyugták, melyek az elefánthi pálosok elsárgult, fakó irományai közt találhatók, mind magyarok — még maga a pálosrend főszozlátása idején is két *vasárnapi magyar* és csak egy ünnepi tót szónok található, annak jeleül, hogy még azon időben is tulsúlyban lehetett a magyar elem. Az 1828. évi Canonica visitatio szerint egynehány öregebb elefánthi ember még beszélt magyarul.

A mostani teljes eltöresodást csakis annak lehet tulajdonítani, hogy a lepergett évszázadok folyamán folyton váltakoztak a földesurak, kik magukkal hoztak új és új tót cselédeket, kiknek kedvéért — gyöngesége lévén ez a magyarnak — a törzslakók eltanulták azok nyelvét, olyannyira, hogy eredeti anyanyelvüket most már teljesen elfelejtették. Bizonyíték ehhez ama siralmas körülmény, hogy úgyszólván mindenütt, a hol magyar falu szomszédos tóttal az ennek kedvéért eltanulja nyelvét, de viszont hogy történjék, mondhatni nincs rá eset.

S így történt, hogy a Zoborkörnyéki Árpád-kori magyar faluk szigetéből kivált Elefánth épen úgy, mint Ghymes-Kosztolány. E különben kised falu volt a nagynevű Elefántiak ősi fészke, kik évek folyamán elszaporodván az egyik ág Alsó-Elefántra költözött, a másik Felső-Elefánton maradt az ősi birtokon.

E család viszontagságos, dicső, sokszor kalandos története annyira összeforrott magának a falunak történetével, hogy tőle el nem választható Egyedüli földes urak lévén a vidéken, nagyon természetes, hogy mintegy egyeduralmat gyakoroltak s hatalmuktól, akaratuktól függött a falu sorsa. A család XII. századbéli tagjai ismeretlenek, csak annyit tudunk, hogy a Ludány nemzetségből származtak s nemsokára nagy virágzásnak indult az egész család.

A XIII. század derekán s alkonyán okiratunkban már többen szerepelnek. Ezen korszakba esik az elefánthi plebániának alapítása is.

Hogy mikor keletkezett a XII. sz. végén, vagy a XIII. elején; hogy tulajdonképen ki alapította meg? biztosat nem mondhatunk. Annyi tény, hogy a XIII. sz. derekán már létezett. Az egyházmegyei névtár több év óta kelt jelzése szerint 1218-ban már mint elefánthi egyház és plebánia szerepelt.

Ezen történeti adat alapul azon — eddig helyesnek elismert okmányon, mely eredetiben a nemzeti Múzeum levéltárában őriztetik s melyet Fejér kodexében közöl.

Ezen okmány alapján Pál és Tamás *néhai Lampert* comes fia, Leustach comes testvérei és Péter nyitrai megyei comes — *Jakab* nyitrai főesperes esztergomi kanonok előtt, Mihály, Márton, Benedek és Boynoch comesek és az elefánthi egyház patronusai, mint tanuk jelenlétében következőleg határoztak Aponban (Appony) 1218 szeptember 27-én:

Szüleik önmaguk és utódaik lelki üdvéért — örökölt Thelegfelde nevezetű birtokukból az elefánti szt. Márton hitvalló tiszteletére szentelt egyháznak — 50 holdat s azonkívül a Veresharasz nevezetű 10 hold kiterjedésű pagonyt örökre adományozzák, azzal, nehogy az bárkitől is valamikor elidegenítessek.

(Folyt. köv.)

¹ Nyitrai püspöki levéltár.
² U. ott.

Telefon.

D. urnak. Helyben. Kár annyi tintát pazarolni arra a fiatal emberre. Még szarvakat növesztenék neki. Ön ahelyett, hogy a munkát bírálja, a bírálót bírálja s ezzel nem teszi meg a szerzőnek azt a jó szolgálatot, amit tenni akart.

Aranyossy J. Sopron. A 10 kor. adományt átadtuk a nyitrai „ingyentej” intézménynek.

T. L. urnak. A beküldött összeggel fedezve van az előfizetés 1904. okt. 1-éig.

Recska Ernő urnak Jánosháza. A beküldött összeggel elő van fizetve 1904. jul. 1-éig.

H. G. Ch.-n. Felét a múlt évre, felét a folyó év félévére irtuk.

K. J. urnak Csaca. Az egész összeg folyó évre szól. Tehát előfizetve 1904. dec. 31-ig.

B. K. Rajec. Törlesztve 1903. dec. 31-ig. Ha mindenki olyan lelkiismeretes volna, mint önök és beküldendő az összes hátralékát, akkor a szerkesztő az idén elmehetne a saint-louisi kiállításra Amerikába; de így csak a pilsenre mehet el, vagy helyesebben csak pilsenre névelő nélkül.

Z. urnak. Ön a dec. 26-án tartott és dec. 31-én leírt pásztorjáték tudósítást máj. 8-án megküldötte lapunknak s hozzá express levélben. Csak nem kell elhamarkodni a dolgot. Ha pl. magánál tartja ugy mondjuk nagyhétig, akkor éppen zsenialis pendáns lett volna Krisztus urunk halálához. S hozzá még egy kis antik színezete is volt volna akkorára. Nur nicht die Ereignisse überstürzen!

A zsolnai járás főszolgabirjától.

7311. szám.
1903.

A zsolnai járás kispaszádai részére tavasszal mintegy 20—40 kocsi rakomány burgonya volna szükséges részben vetőgumóként, részben élelemre

Az ezen mennyiség szállítására hajlandó termelők felszólítanak, hogy a burgonya fajára és árára kiterjeszkedő ajánlataikat

a folyó hó végéig

alulírott főszolgabiróhoz juttassák.

Megjegyzem, hogy a burgonyamennyiség ezen járásbeli vasuti állomásokon fogva átvételni s szállítása csak a feladó felelősségére történhetik vetésre alkalmas időben.

Kelt Zsolnán, 1904. évi január hó 6-án.

Rudnay,
főszolgabiró.

(P. H.)

Csermányon

legszebb helyen, legelső uton,

a 15. számú szőlő és uri ház

mely áll: 3 szoba, konyha, éléskamra, présház, nagy pincze, 16 méter hosszú veranda, istálló és egyéb mellék-helyiségekből,

szabad kézből eladó,

esetleg bérbeadható.

Czim: **Csulak Lajos Tótmegyer.**

(Nyitra megye.)

2-3.

K. C. POPOFF
a legjobb TEA a világon.

1902. P. v. 246/21.

Hirdetmény.

Néhai Roskoványi Agoston Nyitraegyházmegyei püspök 1892. évi február hó 24-én végrendelet hátrahagyása mellett elhalt, a nyitrai kir. adó, mint bírói letéti hivatalnál 34 és 36/1897 tétel alatt körülbelül 18000—19000 korona letéti tőke és ennek időközti kamatai az örökhagyó püspöknek a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter által elküldöttet és szabadon előörökölhető vagyoneként kezeltetik.

Felhívtnak az ismeretlen örökösök, hogy a mennyiben ezen letétiileg kezelt összegre bármily jogcímen igényt formálnának ezen igényeket legkésőbb 1904. évi márczius hó 15-éig az alulírott kir. járásbírósnál, vagy a részökre kirendelt Riszner Károly nyitrai ügyvéd ügygondnoknál jelentsék be.

Felhívtnak a most említett ismeretlen örökösök és igénylők, hogy a részökre kirendelt ügygondnokot a czélszerű védelemre nézve kellően utasítsák, mert ellenesetben mulasztásuk következményeit maguknak tulajdonítsák.

Kelt Nyitrán, 1903. évi decz. hó 17. napján.

A kir. járásbírósnál.

Ujfalussy,

kir. albiró.

2-3.

(P. H.)

Himző munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-

Pfaff-varrógépeit Pfaff-varrógépeit

ajánlja

SZLÁVIK KONSTANTIN
Nyitra, Plebánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól **aczel-alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig. Erős anyagok feldolgozására mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jó tállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin
mechanikus, optikus.

10—10
Arjegyzék ingyen.

Jó házból való 2 nyelvet beszélő és a számolásban jártas fiatal leány

mint bolti leány
felvétetik: Aitner Ferenc üzletében Nyitrán.

